

Wijziging van de Algemene Ouderdomswet, van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, van de Interimwet invaliditeitsrentetrekkingen, van de Algemene Kinderbijslagwet, van de Kinderbijslagwet voor loontrekkenden, van de Kinderbijslagwet voor kleine Zelfstandigen en van de Wet op de ziekenfondsverzekering voor bejaarden

(Verhoging uitkeringsbedragen en premieinkomensgrens en verhoging van de inkomensgrenzen ziekenfondsverzekering bejaarden)

VERSLAG VAN HET MONDELING OVERLEG

Nr. 7

De vaste Commissie voor Sociale Zaken en Volksgezondheid heeft na kennisneming van de nota naar aanleiding van haar verslag omtrent het onderhavige wetsontwerp mondeling overleg wenselijk geacht.

Dit overleg vond plaats op 12 december 1963; de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid was daarbij vergezeld van de Directeur-Generaal voor Sociale voorzieningen en Arbeidsverhoudingen mr. A. C. M. van de Ven.

De commissie heeft de eer, omtrent dit overleg als volgt te rapporteren.

Vanuit de commissie werd de aandacht van de Minister gevestigd op de unanimité waarmee in het verslag blijkt gegeven was van de wens om de A.O.W.-uitkering thans nog iets verder te verhogen dan in het ontwerp wordt voorgesteld.

De door de Minister in diens nota daartegenover gestelde argumentatie werd niet sterk geoordeeld.

Door legalisatie van grijze en zwarte loonbestanddelen — via de ondernemingsgewijze loondifferentiatie — zal, zo meenden leden der commissie, de gesignaleerde toenemende discrepantie tussen de ontwikkeling van de werkelijk verdiende lonen en de A.O.W.-uitkeringen niet worden weggenomen.

Verondersteld werd namelijk, dat in de index der werkelijk verdiende lonen geen zwarte lonen verwerkt worden, die immers illegaal en onbekend zijn. Echter bevatten de werkelijk verdiende lonen een aantal legale extra bestanddelen als gevolg van de voor het bedrijfsleven geschapen mogelijkheid per onderneming naar boven van de c.a.o. af te wijken.

Voorts werd door dezelfde leden de in het verslag der commissie reeds naar voren gebrachte overweging herhaald, dat het onderhavige Regeringsvoorstel beoogt verbetering te geven aan 12 pct. van de huidige A.O.W.-uitkering in stede van een A.O.W.-uitkering, welke op het peil ligt van het algemeen verlangde sociale minimum. Dit alleen al betekent, dat de uitkeringsgerechtigden f 90 à 100 minder zullen ontvangen dan het geval zou zijn geweest, indien de A.O.W. bedoeld peil thans wel reeds had bereikt.

De Minister ving zijn antwoord aan met een woord van erkentelijkheid voor de snelle wijze, waarmee de commissie dit wetsontwerp heeft willen behandelen.

De bewindsman vestigde er de aandacht op, dat zijn opmerking in de nota naar aanleiding van het verslag over grijze en zwarte lonen aanhaakte aan een opmerking in het verslag der commissie zelf en dat voorts in dat verslag een vergelijking was getrokken tussen de werkelijk verdiende lonen en de A.O.W.-uitkeringen, niet tussen twee indexcijfers. Sinds de inwerking-treding van de A.O.W. is de in die wet verankerde maatstaf nu eenmaal het indexcijfer der regelingslonen; een naar het gevoelen van de Minister uitstekende maatstaf, voor de keuze waarvan zijn toenmalige ambtsvoorganger, die de A.O.W. in het *Staatsblad* bracht, alle hulde verdiende. Bovendien zag de Minister niet goed, welke andere maatstaf gehanteerd zou kunnen worden. Met illegale loonbestanddelen kan de overheid bij het waardevast houden van de A.O.W.-uitkeringen uit de aard der zaak geen rekening houden; inderdaad vallen in een periode van hoogconjunctuur een aantal royale elementen bij de loonvorming te onderkennen dan uit het indexcijfer der regelingslonen zou zijn af te leiden, doch die elementen ver-

dwijnen ook weer snel zodra een recessie intreedt. Zouden deze elementen bij de berekening van de hoogte der A.O.W.-uitkering worden betrokken, dan zouden de uitkeringen bij wiselingen in de conjunctuur dientengevolge onwenselijke verschillen te zien geven.

Overigens achtte de bewindsman de verschijnselen, waarop door de commissie gedoeld was, minder van omvang dan de commissie klaarblijkelijk het geval veronderstelde te zijn. De Minister verstrekte hieromtrent een enkel aan de looncontroledienst ontleend gegeven omtrent de omvang van de zwarte lonen in 1957, toen de A.O.W. in werking trad, en thans. Deze omvang verschilt procentueel niet noemenswaard. Hieruit volgt dat door de koppeling van de A.O.W.-uitkeringen aan de index der regelingslonen de verhouding tussen de uitkeringen in 1957 en thans door de illegale loonvorming praktisch niet verstoord is.

De bewindsman legde er de nadruk op, dat het onderhavige wetsvoorstel voortvloeide uit een complex van maatregelen, waaromtrent in de Stichting van de Arbeid overeenstemming was bereikt. Hij was voorts door medeneming van de index-trend van juni 1963 tot eind december 1963 nog verder gegaan dan de 10 pct., waarover in de Stichting van de Arbeid overeenstemming was bereikt. Voorts kan nog een ontwerp tot verhoging van de ongevalsuitkeringen met 17 pct. worden getemoet gezien.

Zou thans met betrekking tot de A.O.W.-uitkeringen verder worden gegaan dan 12 pct., dan zou zulks neerkomen op een autonome verhoging van de A.O.W., waarvoor de bewindsman, het advies van de Sociaal-Economische Raad over het sociaalminimum wachtende, niet voelde; het zou trouwens ook betekenen, dat van evenvermeld akkoord in de Stichting van de Arbeid zou worden afgeweken.

Vanuit de commissie werd geantwoord, dat aan de commissie geen principieel andere maatstaf voor het waardevasthouden van de A.O.W.-uitkeringen voor ogen stond, doch dat de eens per half jaar gepubliceerde cijfers van de werkelijk verdiende lonen als correctie gebezigd zouden kunnen worden op de indexcijfers der regelingslonen.

Wat het akkoord in de Stichting van de Arbeid betrof, werd opgemerkt, dat daarin was neergelegd, dat de laagstbetaalde loontrekkers een loonsverhoging van meer dan 10 pct. zouden ontvangen; ook ten aanzien van het overheidspersoneel is meer gedaan voor de laagstbezoldigden; en zou er dan — zo werd gevraagd — werkelijk ernstig bezwaar tegen gemaakt worden, dat de A.O.W.-trekkers ook iets meer dan 10 pct. zouden ontvangen?

De Minister zette nog uiteen, waarom zijns inziens een mengsel van prijsindex en loonindex geen hanteerbare maatstaf voor de A.O.W.-uitkeringen zou bieden en deelde mede, dat nog in studie was, op welke wijze de ondernemingsgewijze loondifferentiaties in de regelingslonen tot uitdrukking kunnen worden gebracht. De Minister zegde toe, dit op de voet te zullen volgen en ter zake diligent te zullen zijn.

Een aantal leden der commissie betoonde zich enigermate verwonderd over de door de Minister in dit opzicht aan de dag gelegde behoedzaamheid. Gewezen werd op de Nota over salarismaatregelen van het overheidspersoneel per 1 januari 1964 (Kamerstuk zitting 1963—1964, nr. 7400, hoofdstuk VII, nr. 12) dd. 9 december 1963, waarin 's Ministers ambtgenoot van Binnenlandse Zaken op de meest stellige wijze de verzekering heeft gegeven, dat nacalculatie van het percentage van 10 (met eventuele nabetaling over 1964) te zijner tijd zal geschieden aan de hand van de loonsverhogingen in het particuliere bedrijfsleven, met inbegrip van de per bedrijfstak en per onderneming gedifferentieerde verhogingen.

De Minister zeide, dat zijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken voor het overheidspersoneel precies hetzelfde beoogde

als hetgeen voor de A.O.W.-trekkers zal geschieden. Zijn ambtgenoot en hij moeten immers van hetzelfde materiaal uitgaan.

Op de vraag of de Minister, dit verklarende, de toezegging deed, eventueel te zullen overgaan tot een nabetaling aan de A.O.W.-trekkers, antwoordde de bewindsman, bedoelde toezegging niet te doen, doch het voornemen te kennen te geven, zorgvuldig te zullen nagaan of een nabetaling mogelijk ware, hetgeen b.v. zou kunnen geschieden door een bepaalde datum van ingang te kiezen, waaraan de wetgever niet te pas zou behoeven te komen.

De Minister wees er voorts nogmaals op, dat het akkoord in de Stichting van de Arbeid inhield, dat de verhoging der sociale uitkeringen juist wel tot 10 pct. beperkt zou blijven.

Vanuit de commissie werd opgemerkt, dat de hierboven vermelde zeer concrete toezegging van de Minister van Binnenlandse Zaken de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid een nuttig precedent zou verschaffen, indien omtrent een nabetaling aan A.O.W.-trekkers eventueel een discussie in het kabinet plaats zou vinden.

De commissie gaf blijk van begrip voor het door de Minister verdedigde standpunt doch een deel der commissie handhaafde zijn oordeel, dat, — en een ander deel der commissie bleef zich voorshands afvragen, of — nu voor de laagst betaalde loontrekkenden iets bijzonders wordt gedaan er alle aanleiding is om ook voor de A.O.W.-trekkers iets extra's te doen. Het werd geen onoverkomelijk bezwaar geacht, dat aldus van het stelsel van de A.O.W. zou worden afgeweken, aangezien ook het regeringsvoorstel reeds een afwijking van dat stelsel inhoudt.

De Minister merkte op, dat hij bij zijn voorstel de systematiek van de A.O.W. zo dicht mogelijk had gevolgd. Slechts was hij — en daarvoor was een regeling bij wet nodig — op de resultaten van die systematiek vooruitgelopen ten einde de uitkeringsgerechtigden tegelijk met ingang van de loonsverhogingen, in het genot van de verhoogde uitkering te stellen. Voor de inwilliging van het door de commissie naar voren gebrachte verlangen achtte de bewindsman dit niet het juiste tijdstip; er bestaat nog een scala van sociale desiderata, aldus de Minister, en men kan niet alles tegelijk ter hand nemen.

Aldus vastgesteld 13 december 1963.

DE GROOT
 SUURHOFF
 KIKKERT
 VAN DER PLOEG
 VAN LIER
 ROEMERS
 STOFFELS-VAN HAAFTEN
 VAN EIBERGEN
 DE VREEZE
 BERGER
 CORVER
 MAENEN
 SCHMELZER
 AALBERSE
 ABMA.